

Sygn. akt I C 2400/17 upr.

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 października 2017 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie, I Wydział Cywilny,

w składzie:

Przewodniczący: SSR Marzena Żywucka

Protokolant: stażysta Sylwia Waślicka

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2017 r., w O., na rozprawie,

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w B.

przeciwko D. G.

o zapłatę

I zasądza od pozwanej D. G. na rzecz powoda (...) S.A. z siedzibą w B. kwotę 2.015,48 (dwa tysiące piętnaście 48/100) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia 31 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty;

II w pozostałym zakresie oddala powództwo;

III zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 653,73 (sześćset pięćdziesiąt trzy 73/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV wyrokowi w punkcie I. nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

SSR Marzena Żywucka

Sygn. akt I C 2400/17 upr

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. z siedzibą w B. wniósł o zasądzenie od pozwanej D. G. kwoty 3.135,57 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu (31 stycznia 2017r.) do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że zawarł z pozwaną umowę, której przedmiotem było udzielenie pożyczki pieniężnej. Pozwana miała spłacić zaległość w 50 ratach w łącznej kwocie 2.239,50 zł. Pozwana zapłaciła jednak tylko 315 zł. W dniu 14 sierpnia 2015 r. powód wezwał pozwaną do dobrowolnego spełnienia świadczenia, jednak bezskutecznie. Zdaniem powoda na dzień wniesienia pozwu do zapłaty na rzecz powoda pozostało: 1.924,50 zł tytułem roszczenia głównego i kwota 1.211,07 zł tytułem skapitalizowanych odsetek naliczonych do dnia 31 stycznia 2017 r. Na odsetki te składają się: ustawowe odsetki liczone od kwot i terminów wymagalności poszczególnych rat pożyczki do dnia 31 stycznia 2017 r. Nadto powód domaga się ustawowych odsetek za opóźnienie od całości zadłużenia tj. od kwoty 3.135,57 zł od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty.

Pozwana D. G. nie złożyła odpowiedzi na pozew, nie zajęła stanowiska w sprawie i nie stawiała się na rozprawę mimo prawidłowego zawiadomienia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 31 stycznia 2012 r. strony zawarły umowę pożyczki, na podstawie której powód udzielił pozwanej pożyczki w kwocie 1200 zł z roczną stopą oprocentowania w wysokości 20 %. Jednocześnie pozwana, w związku z korzystaniem z usługi w domu obowiązana była do poniesienia „opłaty za obsługę pożyczki w domu” w kwocie 786,36 zł. Ostatecznie, łączne zobowiązanie do spłaty wyniosło 2.239,50 zł. Rzeczywista stopa oprocentowania wyniosła 49,80 %.

Pozwana obowiązana była spłacić pożyczkę w 50 tygodniowych ratach po 44,79 zł.

W umowie określono, że roczna stopa oprocentowania pożyczki jest jedna i ulega zmniejszeniu do wysokości stopy procentowej odsetek maksymalnych w przypadku obniżenia wysokości odsetek maksymalnych. Ustalono, że uiszczane wpłaty będą zaliczane na: opłatę za obsługę pożyczki w domu, dalej na wymagalne odsetki i całkowitą spłatę pożyczki. Nadto postanowiono, że w przypadku, gdy pożyczkobiorca opóźnia się z płatnością dwóch rat pożyczkodawca może wezwać go do spełnienia świadczenia w terminie 7 dni od doręczenia wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy pożyczki, a w przypadku braku zapłaty może wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30 dniowego terminu. Po upływie okresu wypowiedzenia ma prawo wymagać zwrotu całości niezapłaconej kwoty łącznego zobowiązania oraz naliczyć odsetki za opóźnienie od zaległej kwoty pożyczki, pozostałej do zapłaty na podstawie ostatniej aktualnej rocznej stopy procentowej za okres od dnia rozwiązania umowy.

(dowód: umowa pożyczki pieniężnej – k. 24-27)

Pozwana dokonała spłaty jedynie kwoty 315 zł.

(bezsporne; historia spłat – k. 28)

W związku z powstałymi zaległościami powód wysłał do pozwanej pismo z dnia 14 sierpnia 2015 r., stanowiące wezwanie do zapłaty kwoty 1.924,50 zł tytułem niespłaconej pożyczki oraz kwoty 928,35 zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych w spłacie poszczególnych rat.

(dowód: pismo z dnia 14.08.2015 r. – k. 31)

Sąd zważył, co następuje:

Na podstawie zebranego materiału dowodowego roszczenie powoda zasługiwało na uwzględnienie w części.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranych w sprawie dokumentów, których prawdziwość nie budziła wątpliwości.

Jednocześnie, zgodnie z art. 339 § 2 k.p.c. w wypadku wydania przez sąd wyroku zaocznego, przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

W niniejszej sprawie powód opierał swoje roszczenie na zapisach umowy łączącej go z pozwaną, na podstawie której pozwana zobowiązana była do zwrotu kwoty pożyczki oraz całkowitych kosztów pożyczki, z uwzględnieniem odsetek, a także opłat za obsługę w domu.

Należy jednak wskazać, że do umowy pożyczki, czy też kredytu, zawieranej pomiędzy powodem jako przedsiębiorcą, a pozwanym jako konsumentem, zastosowanie ma ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U.2011.126.715), która we wskazanych w niej ramach ogranicza swobodę umów, opisaną w art. 353¹ k.c. Do umowy tej znajdują zastosowanie także ogólne przepisy kodeksu cywilnego dotyczące pożyczki (art. 720 k.c. i nast.).

Jak wynika z przepisu art. 5 pkt 8 ustawy o kredycie konsumenckim, całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta stanowi sumę całkowitego kosztu kredytu i całkowitej kwoty kredytu. Z kolei w pkt 6 tego artykułu wskazano, że całkowity koszt kredytu to wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności: odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu, z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta.

Uwzględniając powyższe, obowiązek zwrotu przez pozwanego kwoty pożyczki, wynikający wprost z przepisu art. 720 k.c. nie budzi zastrzeżeń co do zasady. W umowie z dnia 31 stycznia 2012 r. kwota pożyczki wyniosła 1200 zł. Z tytułu tej umowy pozwana spłaciła do momentu wypowiedzenia umowy przez powoda kwotę 315 zł. Do wskazanej kwoty doliczyć należy określone w umowie oprocentowanie w wysokości 133,14 zł i prowizje w wysokości łącznej 120 zł, jak też odsetki za opóźnienie (ale tylko w zakresie kwoty 720,07 zł).

W tym miejscu rozważyć należy zasadność żądania przez powoda kwoty opłaty za obsługę pożyczki w domu. W ocenie Sądu nieuwzględnienie tej opłaty w całkowitych kosztach pożyczki wskazanej w umowie powoduje, że albo mamy do czynienia z naruszeniem przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, albo, jak przyjął Sąd, że zapisy te stanowią osobne, ale powiązane z umowami pożyczki, zobowiązania. Nie ma ona zatem samodzielnego, niezależnego charakteru w stosunku do umowy pożyczki, jest ona jedynie dodatkiem. Umowy tego typu podlegają ocenie pod kątem zgodności z zasadami współżycia społecznego i zgodności z prawem. Do zasad tych odnoszą się z kolei trzy przepisy: **art. 5 k.c.**, (który stanowi, że nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony), **art. 58 k.c.** (§1 - czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. § 2 - nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.) oraz **art. 353¹ k.c.** (strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego).

Z kolei za naruszenie zasad współżycia społecznego należy rozumieć zawarcie umowy sprzecznej z uczciwością i rzetelnością kupiecką lub takiej, która kształtować będzie wzajemne stosunki między stronami w sposób ewidentnie urągający słuszności (tak Agnieszka Rzetecka-Gil, Kodeks Cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część ogólna, LEX/el., 2011).

Należy także zauważyć, że obiektywnie niekorzystna dla jednej strony treść umowy spowoduje uznanie jej za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego dopiero wówczas, gdyby do ewidentnie krzywdzącego ukształtowania stosunków umownych doszło przy świadomym lub tylko spowodowanym niedbalstwem wykorzystaniu przez powoda swojej silniejszej pozycji. Wynika to z okoliczności, że umowa zawarta przez stronę działającą pod presją faktycznej przewagi kontrahenta nie może być uznana za wyraz w pełni swobodnej i rozważnie podjętej przez nią decyzji (podobnie wyrok SN z dnia 18 marca 2008 r., IV CSK 478/07).

W powyższej umowie powód doskonale zdawał sobie sprawę ze swojej dominującej pozycji względem pewnej grupy pożyczkodawców i na tej podstawie zawarł z pozwaną umowę zawierającą obsługę w domu, za którą przysługiwało mu bardzo duże wynagrodzenie, stanowiące 35,12 % całkowitej kwoty pożyczki, którą otrzymał pozwany. Wynagrodzenie to nie było w zasadzie powiązane z ilością wizyt w domu pozwanej, brak jest jakichkolwiek informacji ile razy powód lub jego przedstawiciel świadczyli usługi bezpośrednio u pozwanej.

Sąd uznał zatem, że w niniejszej sprawie, w zakresie naliczenia przez powoda wynagrodzenia od obsługi umów w domu pozwanej, doszło z całą pewnością do naruszenia zasad współżycia społecznego. Tak ustalona przez powoda opłata jednoznacznie jawi się jako nienależna próba nałożenia na konsumenta dodatkowych obciążeń przy pożyczkach, co

z kolei nie jest dozwolone w świetle ustawy o kredycie konsumenckim i narusza właśnie wspomniane wyżej zasady współzycia społecznego.

Umowa w zakresie obsługi konsumenta w domu, tak jak każda umowa winna zawierać pewną równowagę stron i ekwiwalentność świadczeń, której co oczywiste w tej umowie brak. Fakt zawarcia jej przy okazji zawierania umowy pożyczki wskazuje natomiast, iż umowa w tym kształcie ma za zadanie zapewnić powodowi korzyści majątkowe w żaden racjonalny sposób nieuzasadnione.

Przez analogię, wskazując niewłaściwość postępowania powoda można przywołać wyrok sądu apelacyjnego w Lublinie z dnia 19 września 2012 r., w sprawie I ACa 377/12, który dotyczy wprawdzie nienależytego ustalenia odsetek, ale może być również zastosowany do niniejszej sprawy: „zastrzeżenie w umowie pożyczki między osobami fizycznymi odsetek w wysokości nadmiernej, która **nie ma uzasadnienia** ani w wysokości inflacji ani **w zyskach osiągniętych w ramach normalnej, rzetelnie prowadzonej działalności gospodarczej**, może być **sprzeczne z zasadami współzycia społecznego**”.

Z tych przyczyn Sąd uznał, że powodowi należy się wynagrodzenie za obsługę pożyczki w domu z tym, że stosowne do poczynionych przez niego nakładów i wysiłku towarzyszącemu wykonywaniu umowy.

W ocenie Sądu powód powinien wykazać, że usługa pożyczki w domu, polegająca na konkretnych czynnościach podejmowanych przez powoda lub jego przedstawicieli w miejscu zamieszkania pożyczkobiorcy wiązała się z określonymi kosztami i konkretnymi czynnościami. Okoliczności te nie zostały jednak wykazane.

Sąd przyjął zatem, że zasadne będzie uznanie wynagrodzenia w związku z obsługą pozwanego w domu w wysokości 1/5 wskazanych w umowach kwot uznając, że takie wynagrodzenie odpowiadać będzie nakładom pracy po stronie powoda. Biorąc pod uwagę charakter tej umowy, wysokość spłaconej pożyczki, czas trwania umowy oraz obciążenie finansowe dla pozwanej związane z zapisami o obsłudze w domu Sąd uznał za zasadne roszczenie powoda za obsługę w domu w kwocie 157,27 zł. (786,36 zł x 1/5).

Powód dochodził dodatkowo kwoty 1.211,07 zł tytułem skapitalizowanych odsetek naliczonych do dnia 31 stycznia 2017r. Mając na uwadze fakt, że powyższe odsetki powód naliczał w wysokości odsetek maksymalnych od kwoty niespłaconego kapitału pożyczki, prowizji i opłaty za obsługę pożyczki w domu, która została zredukowana, należało ponownie przeliczyć należne powodowi odsetki. Kapitał, od którego owe odsetki mogły być naliczane wynosił 1.295,41 zł (1200 zł pożyczki + 120 zł opłaty przygotowawczej + 133,14 zł tytułem odsetek + 157,27 zł tytułem opłaty za obsługę pożyczki w domu – 315 zł spłaconej pożyczki przez pozwaną). Jako datę początkową oznaczono upływ 30-dniowego terminu do zapłaty ostatniej raty pożyczki – 16 lutego 2013r. zaś jako datę końcową, datę oznaczoną w pozwie (dzień wniesienia pozwu). W ten sposób wyliczone skapitalizowane odsetki maksymalne przedstawiają kwotę 720,07 zł.

Sumując kwotę całkowitej kwoty pożyczki dotychczas nie spłaconej przez pozwaną (1200 zł – 315 zł), odsetek umownych (133,14 zł), prowizji (120 zł), skapitalizowanych odsetek za opóźnienie w spłacie (720,07 zł) oraz należności wynikających z obsługi pozwanej w domu (157,27 zł), kwota do zapłaty przez pozwaną wynosić powinna 2.015,48 zł.

Mając zatem na uwadze powyższe rozważania, na podstawie wyżej wskazanych przepisów, Sąd zasądził w pkt I wyroku kwotę 2.015,48 zł.

Od powyższego, zgodnie z żądaniem wskazanym w pozwie, należało zasądzić odsetki ustawowe od dnia wniesienia pozwu, czyli od dnia 31 stycznia 2017r. do dnia zapłaty, na podstawie art. 455 i art. 488 § 1 k.c.

W pkt II wyroku powództwo w pozostałej części Sąd oddalił jako niezasadne.

W pkt III wyroku orzeczono o kosztach procesu na podstawie art. 100 k.p.c., zgodnie z którym razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Biorąc pod uwagę, że powód wygrał sprawę w 64,28 %, a poniósł koszty postępowania w kwocie 1017 zł (tj. opłatę sądową od pozwu 100 zł, opłatę

od pełnomocnictwa 17 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 900 zł), na jego rzecz należało zasądzić kwotę 653,73 zł (1017 zł x 64,28 %) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Na podstawie art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c. Sąd nadał wyrokowi w pkt I. rygor natychmiastowej wykonalności (pkt IV wyroku).

SSR Marzena Żywucka